

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ LİSANS PROGRAMININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Evaluation of Classroom Teacher Undergraduate Program

Ahmet ÇOBAN¹

Özet

Beş yıl boyunca bireylerin gelişim ve öğrenmelerine katkılar sağlayan ve yaşama hazırlayan sınıf öğretmenlerinin mesleğin gerektirdiği niteliklere sahip olmaları hizmet öncesinde aldıkları eğitime bağlıdır.

Araştırmanın amacı, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı'nı analiz etmek ve programa ilişkin görüşleri değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı içerik kategorileri yönünden analiz edilmiş ve derslerin programdaki ağırlıkları saptanarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Öte yandan, programda yer alan derslerde işlenen konuların, öğretmenlik mesleğini icra ederken ne derecede işe yaradığını saptamak için mezun olurken görüşleri alınmış ve bazı değişkenler açısından değerlendirilmiştir. Hem program içerik kategorileri yönünden analiz edilirken hem de programa ilişkin öğrencilerin görüşleri değerlendirilirken önemli sorunların olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Sınıf Öğretmenliği, Lisans Programı, Program Değerlendirme.

Abstract

The fact that classroom teachers who assist individuals to prepare for living and learning have the qualifications that the job requires for five years depends on the training they receive before they serve.

The aim of the study is to analyze the Classroom Teacher Undergraduate Program and evaluate the ideas about the program. For this purpose Classroom Teacher Undergraduate Program has been analyzed in terms of content categories and weights of courses in the program have been determined, comparisons being made. On the other hand, in order to determine to what extent the subjects studied in the courses taking place in the program work during teaching, the opinions of the students who were graduated were asked and evaluated in terms of some variables. Both while analyzing the program in terms of content categories and evaluating students' opinions, important problems were found to exist.

Key Words: Classroom Teacher, Undergraduate Program, Program Evaluation.

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik kalkınma süreci içinde bulunan bir ülkenin, gereksinim duyduğu yetişmiş insan gücünün sağlanmasında eğitim sistemi, etkin bir göreve sahiptir. Sosyal bir sistem olan eğitimde gerçekleştirilmesi düşünülen her türlü ileriye yönelik olumlu düzenleme ve değişme; çocuğun, ergen ve yetişkinin kişilik gelişiminde önemli rolü olan öğretmen faktörüne ve onun niteliklerine bağlı bulunmaktadır. Bu nedenle, yetiştirilen insan gücünün

¹ Yrd.Doç.Dr.; Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, 21280 Diyarbakır, acoban@dicle.edu.tr

niteliği, öğretmenin niteliği ile yakından ilgilidir (Çoban, 1996: 1). Öğretmen yetiştirme ve niteliğinin artırılması yalnız Türkiye’de değil tüm ülkelerde üzerinde önemle durulan bir konudur. “Gelişen ülkeler, yenileşme çabalarına eğitim sistemlerini yenilemekle, bu yenileşme sürecine de öğretmen yetiştirme sorunlarını çözmekle başladıkları ölçüde başarılı olmaktadır” (Gürkan, 1993:3). Çünkü “bir eğitim sisteminin başarısı, sistemi işletecek öğretmenlerin nitelik ve niceliğine bağlıdır” (Kavcar, 1982: 197). “Öğretmen, niteliksel gelişmenin temel ögesidir. Öğretmenin niteliği ile eğitim sisteminin ürünü olan yetiştirdiği insanın niteliği arasında olumlu ve yüksek bir ilişki vardır” (Sezgin, 2002:6). “Öğretmenlerin sahip olduğu nitelikler toplumların geleceğinin şekillendirilmesinde belirleyici bir öneme ve etkiye sahiptir. Bu da, yirmibirinci yüzyılın ihtiyaçlarına cevap verebilen, tutum ve davranışları ile model olabilen, demokratik ve çağdaş öğretmenlerin yetiştirilmesini kaçınılmaz hale getirmiştir. Ancak böylelikle gelişen çağdaş dünyadaki yerimizi alabilmek ve uygar dünyanın sunduğu olanaklardan yararlanmak mümkün olabilecektir” (Gökçe, 2000: 21).

Türkiye’de eğitim biliminin gereklerine uygun ilk öğretmen okullarının 1848 yılında eğitim ve öğretime başladığı dikkate alındığında, öğretmen yetiştirmede Türkiye’nin uzun yıllara dayalı bir bilgi ve tecrübe birikimine sahip olduğu görülür. Cumhuriyet döneminde öğretmen eğitiminin nitelik ve nicelik yönünden gelişmesine özel önem verilmiştir. Bu kurumların geliştirilmesinde ulusal ve uluslararası uzmanlıklardan yararlanılmıştır. Öğretmen yetiştirmede Türkiye ulusal ihtiyaç ve imkânlarıyla uyumlu orijinal denemeler yapmış, eğitim hizmetlerinin ülke genelinde yaygınlaştırılmasında anlamlı gelişmeler sağlanmıştır (Sezgin, 2002). Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 1996 yılı başında ülkemizin ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirmek üzere Eğitim Fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi çalışmalarını başlatmış ve buna göre fakültelerimizdeki lisans ve lisansüstü düzeylerde yürütülen programlarda bir takım değişiklikler yapılmıştır (YÖK, 1998). Yükseköğretim Kurulu ve Milli Eğitim Bakanlığı’nın işbirliği ile öğretmen yetiştirme programlarının yeniden yapılandırılarak 1998–1999 yılından itibaren uygulanmaya başlanması, öğretmen eğitiminin niteliğini artırmıştır. Ancak, Alkan’a (2000) göre mevcut durumda öğretmenlerin gerekli mesleki nitelikleri yeterli düzeyde tespit edilmemiş, eğitim kurumları yeterli düzeyde yapılandırılmamış ve hukuki sorumlulukları yeterli durumda değildir. Bu nedenle bugün ülkemizde öğretmenlik mesleğinin sağlıklı bir gelişme yerine yozlaşma içinde bulunduğu dikkati çekmektedir. Bunun için de alandaki sorunun temelinde öğretmenlerin iyi yetiştirilmemesi yatmaktadır.

Öğretmenlerin iyi yetiştirilmesi, öncelikle hizmet öncesi eğitimin niteliğine bağlı bulunmaktadır. Hizmet öncesi eğitimin temelini ise eğitim programı oluşturmaktadır. Hedeflerden sonra “bir eğitim programının ikinci aşaması, amaçlara uygun içeriğin seçimidir. İçerik, olguların ve olayların ezberlenmek üzere, ansiklopedik bir şekilde bir araya getirilmesi değil, yaşama alanlarının anlam taşıyan bölümlerinin aktif bir çabayla düzenlenmesidir”

(Varış, 1988: 155). “Eğitim programını oluşturan üniteler ve konular, öğrencilerin davranışlarında belli bir süre içinde benimsenen eğitim amaçları yönünde değişiklikler yapmak üzere seçilir. Bunlar, öğretmen yetiştiren programlarda alan bilgisi, genel kültür ve meslek formasyonu olarak üç tür içerik kategorisi şeklinde yer alır” (Çoban, 1996:24). Bu durum, tüm öğretmenlik alanları gibi, sınıf öğretmenliği alanı için de geçerlidir. Tarihsel süreç açısından öğretmenlik alanları içerisinde yapısal olarak, en çok değişikliğe uğrayan alanın başında sınıf öğretmenliği geldiği gibi, içerik kategorilerinin kompleks oluşu açısından da yine bu alan öğretmenliği başta gelmektedir.

Bireyin eğitim yaşamında, 1-5. sınıflarda gördüğü eğitimin daha sonraki eğitimlerin temelini oluşturduğu gerçeğinden hareketle, sınıf öğretmenliği programlarının önemi daha da iyi anlaşılmaktadır. Nitelikli sınıf öğretmenlerinin yetiştirilmesi, mesleğin hizmet öncesi eğitimi olarak kabul edilen sınıf öğretmenliği lisans programlarında yer alan derslerin içerikleriyle ilişkilidir. Sınıf öğretmenlerinin, eğitim hizmeti sundukları öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeyleri göz önüne alındığında, sınıf öğretmenliği lisans programındaki içerik kategorilerinin Küçükahmet’in (2002) ifadesiyle “uyum” içerisinde olması önem taşımaktadır. Programda yer alan derslerde işlenen konuların, öğretmenlik mesleğini icra ederken, işe yarar olması, sırasıyla lisans programlarının etkinliğini, sınıf öğretmenlerinin başta güven ve performans olmak üzere niteliklerini ve sonunda da ülkede ilköğretim I. kademedeki öğrencilerin alacakları eğitimin kalitesini artıracığı kabul edilmektedir.

Araştırmada, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının içerik kategorileri açısından analiz edilmesi, derslerde işlenen konuların öğretmenlik mesleğini icra ederken işe yaramasına ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı ile ilgili sorunların saptanmasına ve programın yeniden yapılandırılmasına yönelik önerilerde bulunmaya katkı getireceği düşünülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı’nı analiz etmek ve programa ilişkin görüşleri değerlendirmektir. Bu amaçla şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı, içerik kategorileri nasıl bir ağırlığa sahip bulunmaktadır?
2. Sınıf Öğretmenliği mezunlarının, lisansta aldıkları derslerde işlenen konuların, öğretmenlik mesleğini icra ederken işe yaramasına ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Bu görüşleri cinsiyet, sınıf ve mezun olunan lise açısından farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Sınıf Öğretmenliği mezunlarının, Lisans Programında yer alan derslerde işlenen konuların, öğretmenlik mesleğini icra ederken ne derecede işe yaradığına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada, tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi 2005-2006 öğretim yılı Sınıf Öğretmenliği mezunları oluşturmaktadır. A Şubesi'nden 42, B Şubesi'nden 45 ve II. Öğretimden ise 52 öğrenci olmak üzere toplam, 139 öğrenci mezun olmuştur. Bu mezunlardan A Şubesi'nden 41, B Şubesi'nden 44 ve II. Öğretimden ise 40 öğrenciye ulaşılmıştır. Böylece, 125 mezun araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırma için gerekli olan veriler araştırmacı tarafından geliştirilen anketle toplanmıştır. Anket, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın Mart 1998'de yayınladığı "Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları" kitabında yer alan "Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı" Likert tipi dereceleme sistemine dönüştürülmesiyle geliştirilmiştir.

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel özelliklere ilişkin sorulara, ikinci bölümde ise Sınıf Öğretmenliği Lisans Programındaki derslere yer verilmiştir. Sınıf Öğretmenliği mezunlarının, lisansta aldıkları derslerde işlenen konuların öğretmenlik mesleğini icra ederken işe yaramasına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla, ankette yer alan dersler, "Tamamen katılıyorum", "Katılıyorum", "Fikrim yok", "Katılmıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" biçiminde beşli olarak derecelendirilmiştir.

Veri toplama aracının iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach Alfa Katsayısı'ndan yararlanılmıştır. Yapılan çözümleme sonucunda, Cronbach Alfa değeri, 0,93 olarak bulunmuştur. "Bir ölçeğin zamana karşı değişmez olduğunu (kararlılık gösterdiğini) saptamak üzere hesaplanan korelasyon katsayısının pozitif ve yüksek olması istenir ve bu sınır ölçekler için en az 0,70 olması gerekmektedir (Fink ve Kosecoff, 1985; Anastasi, 1988, akt. Tavşancıl, 2002).

Verilerin Çözümlemesi

Toplanan verilerin çözümlenmesine geçilmeden önce, anketler tek tek incelenmiş, gerektiği biçimde doldurulmamış olan 4 anket "geçersiz" sayılarak değerlendirmeye alınmamıştır. Değerlendirmeler 125 anket üzerinden yapılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, katılımcıların verdikleri yanıtların puanlarını hesaplamak amacıyla da ankette yer alan maddelere "Tamamen katılıyorum" için 5, "Katılıyorum" için 4, "Fikrim yok" için 3, "Katılmıyorum" için 2 ve "Kesinlikle katılmıyorum" için 1 puan verilmiştir.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 10.0 programı kullanılmış; aritmetik ortalama, standart sapma, “Independent Samples T Test” ve “One-Way Anova” değerlerinden yararlanılmıştır. Çözümlenmeler sonucunda elde edilen bulgular, 4.21-5.00 Tamamen katılıyorum, 3.41-4.20 katılıyorum, 2.61-3.40 Fikrim yok, 1.81-2.60 Katılmıyorum ve 1.00-1.80 Kesinlikle katılmıyorum aralıkları temel alınarak yorumlanmıştır.

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel özellikleri, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programına ilişkin içerik kategorileri ve bu kategorilere ilişkin görüşlerle ilgili bulguların analizine yer verilmiştir.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri

Araştırmaya katılanların kişisel özellikleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Özellikleri*

Özellik	N	%
Cinsiyet		
Bayan	76	60,8
Bay	49	39,2
Toplam	125	100,0
Sınıflar		
Birinci Öğretim	A Şubesi 41	32,8
	B Şubesi 44	35,2
İkinci Öğretim	40	32,0
Toplam	125	100,0
Mezuniyet		
Genel Lise	95	76,0
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise	9	7,2
Çok Programlı Lise	6	4,8
Anadolu Lisesi	6	4,8
Öğretmen Lisesi	3	2,4
Süper Lise	3	2,4
Meslek Lisesi	2	1,6
Boş	1	0,8
Toplam	125	100,0

Tablo 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılanların %60,8’ini bayanlar oluştururken, %39,2’sini erkekler oluşturmaktadır. Bu sonuç, sınıf öğretmenliğini bayanların daha çok tercih ettiği şeklinde yorumlanabilir. Saban’ın (2003) yaptığı çalışmada da “sınıf öğretmenliği mesleğinin daha çok bayanlar tarafından” tercih edildiği sonucuna varılmıştır. Katılımcıların %68’ini I. Öğretimden mezun olanlar oluştururken, %32’sini II. Öğretim mezunları oluşturmaktadır.

Katılımcıların %76'sını genel lise mezunları oluştururken, %24'ünü diğer lise mezunları oluşturmaktadır. Öğretmen lisesi mezunlarının %2,4 ile dördüncü sırada yer alması, öğretmen liselerinin, öğretmen yetiştiren kurumlar olan eğitim fakülteleri için birinci derecede kaynak teşkil etmedikleri şeklinde yorumlanabilir. Çoban'ın (2004) yaptığı araştırmada da öğretmen lisesinde mezun olan öğrencilerin, üniversite sınavlarında, çoğunlukla öğretmenlik mesleği dışındaki diğer meslekleri tercih ettikleri saptanmıştır.

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı İçerik Kategorileri

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'nın yayınladığı "Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları" kitabında (YÖK, 1998) yer alan "Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı"na ilişkin içerik kategorilerinin dağılımı Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Sınıf Öğretmenliği Lisans Programındaki İçerik Kategorilerinin Dağılımı

Alanlar	Saat	%
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	40	22,60
Genel Kültür Dersleri	14	7,91
Alan Bilgisi Dersleri	115	64,97
Seçmeli Dersler	8	4,52
Toplam	177	100,00

Tablo 2'de görüldüğü gibi, Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında "Alan Bilgisi Dersleri" (115 saat) %68,05'le birinci derecede ağırlığa sahip iken, "Öğretmenlik Formasyonu Dersleri" (40 saat) %23,67'yle ikinci derecede, "Genel Kültür Dersleri" (14 saat) %8,28'le üçüncü derecede, "Seçmeli Dersler" (8 saat) %4,52'yle dördüncü derecede ağırlığa sahip bulunmaktadır.

Bu durum, "Alan Bilgisi Dersleri"nin yaklaşık üçte iki gibi önemli ağırlığa sahip olduğunu göstermektedir. "Asıl amacın, öğretmen yetiştirme olduğu unutulmaması için alan bilgisi lehine öğretmenlik meslek bilgisinden fedakârlık etmek genel bir tutum haline gelmiştir, denilebilir"(Küçükahmet, 2002).

Sınıf Öğretmenlerinin muhatap olacağı öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeyleri göz önüne alındığında, programda "Öğretmenlik Formasyonu Dersleri"nin ağırlığının fazla olması gerektiği söylenebilir. "Hangi kademe ve tipteki okul için yetiştirilirse yetiştirilsin, esas olanın öğretmenlik davranışı kazandırmak olduğu unutulmamalıdır. Öğretmenlik davranışı ise öğretmenlik meslek bilgisi programı ile kazandırılır" (MEB, 1991; Küçükahmet, 1986).

"Genel Kültür Dersleri", diğer öğretmenlik alanlarıyla karşılaştırıldığında sınıf öğretmenliği için daha fazla gerekli olduğu bir gerçektir. Çünkü ilköğretim 1-5 sınıf ders programlarının öğretiminde genel kültür gerekli olduğu gibi, öğrencilerin gelişim ve öğrenme düzeyleri açısından da gereklidir.

İçerikte dikkati çeken diğer bir konu ise, “Seçmeli Dersler”in azlığıdır. “Seçimlik dersler aracılığıyla birer mesleki kurum olan öğretmen yetiştirme kurumlarında, öğrenciler meslek bilgisi ve öğretim alanlarında daha fazla bilgi edinebilirler” (Küçükahmet,1993). Varış (1988), seçmeli derslerin öğrencilerin meslek ve iş alanlarına hazırlanmasına; öğrencinin bir üst sınıfı, bölümü ya da kurumu etkinlikle izlemesine; ilgi, ihtiyaç ve yeteneklere yer verilmesine, genel öğrenimi yüzeysel bulan yetenekli öğrencinin belli bir konuda derinleşmesine ve kurum amaçlarının da bir kısmının gerçekleşmesine yardım ettiğini belirtmektedir.

İçerik Kategorileri

Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında yer alan dersler “Öğretmenlik Meslek Bilgisi”, “Genel Kültür Dersleri”, “Alan Bilgisi Dersleri” olmak üzere üç kategoriye ayrılmaktadır. Programda yer alan ve saat/kredileri belirtilen “Seçmeli Dersler”in ad ve içerikleri fakültelerin tercihine bırakıldığı için araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Katılımcıların içerik kategorilerine ilişkin görüşleri Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. İçerik Kategorilerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Ders Kategorileri	N	X	SS
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	125	4,16	0,64
Genel Kültür Dersleri	125	3,67	0,85
Alan Bilgisi Dersleri	125	3,68	0,52
Genel	125	3,76	0,51

Tablo 3’teki verilere bakıldığında, bireylerin, derslerde işlenen konuların öğretmenlik mesleğini icra ederken, işe yarama durumuna ilişkin görüşleri genel olarak olumlu olmakla birlikte alanlara göre farklılık göstermektedir. 4,16 ortalamayla birinci sırada “Öğretmenlik Formasyonu Dersleri”nin öğretmenlik mesleğini icra ederken işe yaradığı belirtilirken; ikinci sırada 3,68 ortalamayla “Alan Bilgisi Dersleri” ve üçüncü sırada ise 3,67 ortalamayla “Genel Kültür Dersleri” belirtilmiştir. Burada, katılımcıların “Öğretmenlik Formasyonu Dersleri”nde işlenen konuların öğretmenlik mesleğini icra ederken daha çok işe yarar görmeleri “esas olanın öğretmenlik davranışı kazandırmak olduğu” (MEB, 1991; Küçükahmet, 1986) gerçeğinin göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Alan Bilgisi Ders Kategorileri

Yükseköğretim Kurulu (1998), Sınıf Öğretmenliği Lisans Programı için 7 Alan Bilgisi Ders Kategorisi belirlenmiştir. Katılımcıların bu kategorilere ilişkin görüşleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Alan Bilgisi Ders Kategorilerine İlişkin Görüşlerin Dağılımı

Alan Bilgisi Ders Kategorileri	N	X	SS
Türkçe ve Edebiyat Dersleri	125	4,20	0,69
Matematik Dersleri	125	3,63	0,91
Fen Bilimleri Dersleri	125	2,81	0,80
Sosyal Bilimler Dersleri	125	3,58	0,68
Sanat Dersleri	125	3,62	0,68
Beden Eğitimi Dersleri	125	4,12	0,89
Diğer Dersler	125	4,22	0,71

Tablo 4'teki verilere bakıldığında, katılımcılar öğretmenlik mesleğini icra ederken “Fen Bilimleri Dersleri”nin (2,81) işe yaraması konusunda fikirlerinin olmadığını belirtirken, sırasıyla “Türkçe ve Edebiyat Dersleri” (4,20), “Beden Eğitimi Dersleri” (4,12), “Matematik Dersleri” (3,63), “Sanat Dersleri” (3,62), “Sosyal Bilimler Dersleri”nin (3,58) işe yaradığı, “Diğer Dersler” (4,22) kategorisinde yere alan İlköğretimde Drama, Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim, Sağlık ve Trafik Eğitimi, Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi derslerinin ise daha çok işe yaradığı görüşündedirler. Bu durum, başta “Diğer Dersler” olmak üzere, “Türkçe ve Edebiyat Dersleri”, “Beden Eğitimi Dersleri”nin içeriklerinin sınıf öğretmenliği mesleği için daha çok önemsendiğini göstermektedir.

Sınıf Öğretmenliği Programına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyete Göre Değerlendirilmesi

Cinsiyet, birçok alanda olduğu gibi eğitim ve öğretmenlik alanında da önemli bireysel farklılıklara neden olan bir değişken olarak algılanmaktadır. Cinsiyet açısından alanlara göre görüşlerin dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyet Açısından Alanlara Göre Görüşlerin T-Testi Sonuçları

ALANLAR		N	X	SS	sd	t	p
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	Bayan	76	4,14	0,68	123	0,54	0,58
	Bay	49	4,20	0,58			
Genel Kültür Dersleri	Bayan	76	3,61	0,91	123	0,89	0,37
	Bay	49	3,75	0,75			
Alan Bilgisi Dersleri	Bayan	76	3,62	0,54	123	1,50	0,13
	Bay	49	3,77	0,49			
Genel	Bayan	76	3,71	0,54	123	1,37	0,17
	Bay	49	3,84	0,47			

Tablo 5'teki bulgulara bakıldığında, hem bayanlar hem de erkekler, öğretmenlik mesleğini icra ederken tüm derslerin işe yaradığını ifade etmişlerdir. Genel olarak, bayların bayanlara göre dersleri daha işe yarar görmelerine rağmen, aradaki fark anlamlı bulunmamıştır.

Cinsiyet açısından alan bilgisi ders kategorilerine göre görüşlerin dağılımı arasında anlamlı farklılık olup olmadığına ilişkin veriler ise Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyet Açısından Alan Bilgisi Ders Kategorilerine Göre Görüşlerin T-Testi Sonuçları

ALAN BİLGİSİ DERS KATEGORİLERİ		N	X	SS	sd	t	p
Türkçe ve Edebiyat Dersleri	Bayan	76	4,16	0,78	123	0,79	0,43
	Bay	49	4,26	0,55			
Matematik Dersleri	Bayan	76	3,48	0,90	123	2,32	0,02
	Bay	49	3,86	0,88			
Fen Bilimleri Dersleri	Bayan	76	2,81	0,85	123	0,02	0,97
	Bay	49	2,81	0,72			
Sosyal Bilimler Dersleri	Bayan	76	3,49	0,69	123	1,79	0,07
	Bay	49	3,72	0,64			
Sanat Dersleri	Bayan	76	3,59	0,70	123	0,64	0,52
	Bay	49	3,67	0,66			
Beden Eğitimi Dersleri	Bayan	76	4,00	1,01	123	1,89	0,03
	Bay	49	4,31	0,63			
Diğer Dersler	Bayan	76	4,20	0,76	123	0,49	0,62
	Bay	49	4,26	0,61			

Tablo 6'daki bulgulara bakıldığında, hem bayanlar hem de erkekler, öğretmenlik mesleğini icra ederken "Fen Bilimleri Dersleri"nin (2,81) işe yaraması konusunda fikirlerinin olmadığını belirtirken, "Matematik Dersleri" (3,48-3,86), "Sosyal Bilimler Dersleri" (3,49-3,72) ve "Sanat Dersleri"nin (3,59-3,67) işe yaradığını belirtmişlerdir. Öte yandan, "Türkçe ve Edebiyat Dersleri" (4,16-4,26), "Beden Eğitimi Dersleri" (4,00-4,31) ve "Diğer Dersler" (4,20-4,26) için bayanlar işe yaradığını belirtirken, erkekler daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

Cinsiyet açısından derslere bakıldığında, "Matematik Dersleri" [$t_{(123)}=2,32$, $p=0,02<0,05$) ve "Beden Eğitimi Dersleri"nde [$t_{(123)}=1,89$, $p=0,03<0,05$) anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Bu sonuç, erkeklerin bu iki kategorideki dersleri bayanlardan daha çok işe yarar gördükleri şeklinde ifade edilebilir.

Sınıf Öğretmenliği Programına İlişkin Görüşlerinin Sınıfa Göre Değerlendirilmesi

Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Programında I. Öğretimde iki şube, II. Öğretimde bir şube bulunmaktadır. Her üç sınıftan mezun olanların, alanlara ilişkin görüşlerinin dağılımı Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7. Sınıflar Açısından Alanlara Göre Görüşlerin Dağılımı

ALANLAR	A ŞUBESİ (41)		B ŞUBESİ (44)		II. ÖĞRETİM (40)	
	X	SS	X	SS	X	SS
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	4,03	0,81	4,26	0,51	4,18	0,56
Genel Kültür Dersleri	3,54	0,91	3,95	0,68	3,49	0,89
Alan Bilgisi Dersleri	3,63	0,62	3,83	0,43	3,58	0,48
Genel	3,69	0,62	3,91	0,41	3,67	0,46

Tablo 7’deki bulgulara bakıldığında, A Şubesi (4,03) ve II. Öğretim (4,18) mezunu olanlar öğretmenlik mesleğini icra ederken “Öğretmenlik Formasyonu Dersleri”nin işe yaradığını, B Şubesi (4,26) mezunları ise daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir. A Şubesi, B şubesi ve II. Öğretim mezunları hem “Genel Kültür Dersleri” (3,54-3,83-3,58) hem de “Alan Bilgisi Dersleri”nin (3,63-3,83-3,58) işe yaradığı görüşündedirler. Sınıflar arasında az da olsa gözlenen farklılıklarda, ya öğrencilerin bireysel farklılıkları veya aynı derslere farklı hocaların girmesi etkili olmuş olabilir. Sınıflar açısından alanlara göre görüşlerin dağılımı arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin veriler Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Sınıflar Açısından Alanlara Göre Görüşlerin Varyans Analizi Sonuçları

DERS KATEGORİLERİ	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	Gruplararası	1,197	2	0,598	1,43	0,24	
	Grupiçi	50,848	122	0,417			
	Toplam	52,045	124				
Genel Kültür Dersleri	Gruplararası	5,500	2	2,750	3,94	0,02	A-B
	Grupiçi	84,996	122	0,697			
	Toplam	90,496	124				
Alan Bilgisi Dersleri	Gruplararası	1,464	2	0,732	2,71	0,07	
	Grupiçi	32,910	122	0,270			
	Toplam	34,374	124				

Analiz sonuçları, “Genel Kültür Dersleri” [$F_{(2-122)}=3,94$, $p<.05$] kategorisinde, sınıflar açısından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Sınıflar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffé testinin sonuçlarına göre, “Genel Kültür Dersleri” kategorisinde yer alan dersler açısından B şubesinden ($X=3,95$) mezun olanların, A şubesinden ($X=3,54$) mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir. Sınıflardan mezun olanların, alan bilgisi ders kategorilerine ilişkin görüşlerinin dağılımı ise, Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9. Sınıflar Açısından Alan Bilgisi Ders Kategorilerine Göre Görüşlerin Dağılımı

DERS KATEGORİLERİ	SINIFLAR					
	A ŞUBESİ (41)		B ŞUBESİ (44)		II. ÖĞRETİM (40)	
	X	SS	X	SS	X	SS
Türkçe ve Edebiyat	4,16	0,77	4,35	0,54	4,07	0,76
Matematik	3,56	1,11	3,92	0,72	3,37	0,78
Fen Bilimleri	2,79	0,78	2,83	0,75	2,81	0,89
Sosyal Bilgiler	3,52	0,77	3,78	0,45	3,42	0,74
Sanat	3,58	0,80	3,73	0,55	3,53	0,68
Beden Eğitimi	4,08	0,90	4,28	0,71	3,99	1,05
Diğer Dersler	4,08	0,92	4,33	0,53	4,25	0,61

Tablo 9'daki verilere bakıldığında, A Şubesi mezunu olanlar öğretmenlik mesleğini icra ederken "Fen Bilimleri" (2,79) derslerinin işe yaraması konusunda fikirlerinin olmadığını belirtirken, sırasıyla "Türkçe ve Edebiyat" (4,16), "Beden Eğitimi" (4,08), "Diğer" (4,08), "Sanat" (3,58), "Matematik" (3,56) ve "Sosyal Bilgiler" (3,52) derslerinin ise işe yaradığını belirtmişlerdir.

B Şubesi mezunu olanlar öğretmenlik mesleğini icra ederken "Fen Bilimleri" (2,83) derslerinin işe yaraması konusunda fikirlerinin olmadığını belirtirken, sırasıyla "Matematik" (3,92), "Sosyal Bilgiler" (3,78), "Sanat" (3,58) derslerinin işe yaradığını, ancak sırasıyla "Türkçe ve Edebiyat" (4,35), "Diğer" (4,33), "Beden Eğitimi" (4,28) derslerinin ise daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

II. Öğretim mezunu olanlar öğretmenlik mesleğini icra ederken "Fen Bilimleri" (2,81) ile "Matematik" (3,37), derslerinin işe yaraması konusunda fikirlerinin olmadığını belirtirken, sırasıyla "Türkçe ve Edebiyat" (4,07), "Beden Eğitimi" (3,99), "Sanat" (3,53), "Sosyal Bilgiler" (3,42) derslerinin işe yaradığını, ancak "Diğer Dersler" in (4,25) ise daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

Tüm şubelerin mezunlarının (2,83-2,81-2,79) "Fen Bilimleri" derslerinin işe yaraması konusunda fikirlerinin olmadığını belirtmeleri dikkat çekmektedir. Sınıflar arasında az da olsa gözlenen farklılıklarda, ya öğrencilerin bireysel farklılıkları veya aynı derslere farklı hocaların girmesi etkili olmuş olabilir. Sınıflar açısından, alan bilgisi kategorilerine göre görüşlerin dağılımı arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin veriler Tablo 10'da gösterilmiştir.

Analiz sonuçları, "Matematik" [$F_{(2-122)}=4,06$, $p<.05$] ve "Sosyal Bilimler" [$F_{(2-122)}=3,30$, $p<.05$] kategorilerinde, sınıflar açısından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Sınıflar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffé testinin sonuçlarına göre; "Matematik" kategorisinde yer alan dersler açısından B şubesinden ($X=3,92$) mezun olanların, II. Öğretimden ($X=3,37$) mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 10. Sınıflar Açısından Alan Bilgisi Ders Kategorilerine Göre Görüşlerin Varyans Analizi Sonuçları

DERS KATEGORİLERİ	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Türkçe ve Edebiyat	Gruplararası	1,723	2	0,861	1,78	0,17	
	Grupiçi	59,010	122	0,484			
	Toplam	60,733	124				
Matematik	Gruplararası	6,433	2	3,216	4,06	0,02	B- II.Ö
	Grupiçi	96,627	122	0,792			
	Toplam	103,060	124				
Fen Bilimleri	Gruplararası	0,02710	2	0,01355	0,02	0,98	
	Grupiçi	80,742	122	0,662			
	Toplam	80,769	124				
Sosyal Bilgiler	Gruplararası	2,967	2	1,484	3,30	0,04	B- II.Ö
	Grupiçi	54,752	122	0,449			
	Toplam	57,720	124				
Sanat	Gruplararası	,934	2	0,467	0,99	0,37	
	Grupiçi	57,138	122	0,468			
	Toplam	58,071	124				
Beden Eğitimi	Gruplararası	1,957	2	0,978	1,22	0,29	
	Grupiçi	97,746	122	0,801			
	Toplam	99,703	124				
Diğer Dersler	Gruplararası	1,359	2	0,679	1,34	0,26	
	Grupiçi	61,444	122	0,504			
	Toplam	62,803	124				

“Sosyal Bilgiler” kategorisinde yer alan dersler açısından B şubesinden ($X=3,78$) mezun olanların, II. Öğretimden ($X=3,42$) mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

Sınıf Öğretmenliği Programına İlişkin Görüşlerinin Mezuniyete Göre Değerlendirilmesi

Bireylerin mezun oldukları lisenin türü, üniversite tercihlerini belirlemede önemli bir yere sahip bulunmaktadır. Mezun olunan lise açısından alanlara göre görüşlerin dağılımı Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. *Mezuniyet Açısından Alanlara Göre Görüşlerin Dağılımı*

LİSE TÜRLERİ	ALANLAR					
	Öğretmenlik Formasyonu Dersleri		Genel Kültür Dersleri		Alan Bilgisi Dersleri	
	X	SS	X	SS	X	SS
Genel Lise (95)	4,19	0,59	3,64	0,83	3,71	0,50
Öğretmen Lisesi (3)	4,74	0,44	4,20	1,05	3,98	0,78
Süper Lise (3)	3,33	0,48	2,53	0,75	2,91	0,37
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (9)	3,86	1,18	3,62	0,91	3,76	0,64
Meslek Lisesi (2)	4,00	0,15	4,10	0,14	3,39	0,41
Çok Programlı Lise (6)	4,46	0,35	4,50	0,45	3,93	0,24
Anadolu Lisesi (6)	4,05	0,59	3,40	0,91	3,47	0,38

Tablo 11’deki verilere bakıldığında, öğretmenlik mesleğini icra ederken “Öğretmenlik Formasyonu Dersleri”nin işe yaraması konusunda Süper Lise mezunları (3,33) fikirlerinin olmadıklarını belirtirken, sırasıyla Genel Lise (4,19), Anadolu Lisesi (4,05), Meslek Lisesi (4,00), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,86) mezunları bu derslerin işe yaradığını, ancak sırasıyla Öğretmen Lisesi (4,74) ve Çok Programlı Lise (4,46) mezunları ise bu derslerin daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Genel Kültür Dersleri”nin işe yaraması konusunda Süper Lise mezunları (2,53) bu derslerin işe yaramadığını belirtirken, Anadolu Lisesi mezunları (3,40) ise bu konuda fikirlerinin olmadıklarını belirtmişlerdir. Sırasıyla Öğretmen Lisesi (4,20), Meslek Lisesi (4,10), Genel Lise (3,64), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,62) mezunları bu derslerin işe yaradığını, Çok Programlı Lise (4,50) mezunları ise bu derslerin daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Alan Bilgisi Dersleri”nin işe yaraması konusunda Süper Lise (2,91) ve Meslek Lisesi (3,39) mezunları fikirlerinin olmadıklarını belirtirken, sırasıyla Öğretmen Lisesi (3,98), Çok Programlı Lise (3,93), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,76), Genel Lise (3,71) ve Anadolu Lisesi mezunları (3,47) ise bu derslerin işe yaradığını belirtmişlerdir. Bu durum, genel olarak mezuniyet açısından az da olsa farklılıkların olduğunu göstermektedir.

Mezuniyet açısından alanlara göre görüşlerin dağılımı arasındaki bu farklılığın anlamlı olup olmadığına ilişkin veriler Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. Mezuniyet Açısından Alanlara Göre Görüşlerin Varyans Analizi Sonuçları

DERS KATEGORİLERİ	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Öğretmenlik Formasyonu Dersleri	Gruplararası	4,623	6	0,770	1,90	0,08	
	Grupiçi	47,394	117	0,405			
	Toplam	52,017	123				
Genel Kültür Dersleri	Gruplararası	9,728	6	1,621	2,35	0,03	ÇPL-SL
	Grupiçi	80,659	117	0,689			
	Toplam	90,387	123				
Alan Bilgisi Dersleri	Gruplararası	2,955	6	0,493	1,91	0,08	
	Grupiçi	30,087	117	0,257			
	Toplam	33,042	123				

Analiz sonuçları, “Genel Kültür Dersleri” [$F_{(6-117)}=2,35$, $p<.05$] kategorisinde, mezun olunan okullar açısından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Okullar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffé testinin sonuçlarına göre, “Genel Kültür Dersleri” kategorisinde yer alan dersler açısından Çok Programlı Lise’den ($X=4,46$) mezun olanların, Süper Lise’den ($X=3,33$) mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

Mezun olunan lise açısından alan bilgisi ders kategorilerine göre görüşlerin dağılımı ise Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13’teki verilere bakıldığında, öğretmenlik mesleğini icra ederken “Türkçe ve Edebiyat” derslerinin işe yaraması konusunda Meslek Lisesi (2,87) mezunları fikirlerinin olmadıklarını belirtirken, sırasıyla Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (4,20), Anadolu Lisesi (3,87) ve Süper Lise (3,79) mezunları bu derslerin işe yaradığını, ancak sırasıyla Çok Programlı Lise (4,37), Öğretmen Lisesi (4,33) ve Genel Lise (4,25) mezunları bu derslerin daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Matematik” derslerinin işe yaraması konusunda Süper Lise (2,25) mezunları bu derslerin işe yaramadığını belirtirken, Meslek Lisesi (2,62) mezunları ise bu konuda fikirlerinin olmadıklarını belirtmişlerdir. Sırasıyla Öğretmen Lisesi (4,08), Anadolu Lisesi (3,95), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,72), Genel Lise (3,65) ve Çok Programlı Lise (3,58) mezunları bu derslerin işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Fen Bilimleri” derslerinin işe yaraması konusunda Anadolu Lisesi (2,54) ve Süper Lise (2,38) mezunları bu derslerin işe yaramadığını belirtirken, Çok Programlı Lise (3,16), Meslek Lisesi (3,14), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,07), Öğretmen Lisesi (3,00) ve Genel Lise (2,79) mezunları ise bu konuda fikirlerinin olmadığını belirtmişlerdir.

Tablo 13. Mezuniyet Açısından Alan Bilgisi Ders Kategorilerine Göre Görüşlerin Dağılımı

LİSE TÜRLERİ		DERS KATEGORİLERİ						
		Türkçe ve Edebiyat	Matematik	Fen Bilimleri	Sosyal Bilimler	Sanat	Beden Eğitimi	Diğer Dersler
Genel Lise (95)	X	4,25	3,65	2,79	3,60	3,66	4,17	4,23
	SS	0,59	0,93	0,84	0,65	0,61	0,80	0,66
Öğretmen Lisesi (3)	X	4,33	4,08	3,00	4,03	4,00	3,88	4,83
	SS	1,04	0,94	0,14	0,90	1,04	1,64	0,28
Süper Lise (3)	X	3,79	2,25	2,38	2,11	3,22	3,44	3,66
	SS	0,83	0,66	0,71	0,69	0,09	0,50	0,76
Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (9)	X	4,20	3,72	3,07	3,71	3,59	4,18	4,13
	SS	1,12	0,76	0,83	0,65	0,73	0,89	1,23
Meslek Lisesi (2)	X	2,87	2,62	3,14	3,66	3,41	4,16	4,37
	SS	2,12	0,53	1,21	0,31	0,58	0,23	0,17
Çok Programlı Lise (6)	X	4,37	3,58	3,16	3,74	3,94	4,66	4,58
	SS	0,46	0,71	0,43	0,47	0,36	0,51	0,25
Anadolu Lisesi (6)	X	3,87	3,95	2,54	3,55	3,22	3,61	3,95
	SS	0,75	0,64	0,55	0,60	1,07	1,42	0,53

“Sosyal Bilimler” derslerinin işe yaraması konusunda Süper Lise (2,11) mezunları bu derslerin işe yaramadığını belirtirken, Öğretmen Lisesi (4,03), Çok Programlı Lise (3,74), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,71), Meslek Lisesi (3,66), Genel Lise (3,60) ve Anadolu Lisesi (3,55) mezunları bu derslerin işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Sanat” derslerinin işe yaraması konusunda Süper Lise (3,22) ve Anadolu Lisesi (3,22) mezunları fikirlerinin olmadıklarını belirtirken, Öğretmen Lisesi (4,00), Çok Programlı Lise (3,94), Genel Lise (3,66), Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (3,59), Meslek Lisesi (3,41) mezunları bu derslerin işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Beden Eğitimi” derslerinin işe yaraması konusunda, Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (4,18), Genel Lise (4,17), Meslek Lisesi (4,16), Öğretmen Lisesi (3,88), Anadolu Lisesi (3,61) ve Süper Lise (3,79) mezunları bu derslerin işe yaradığını belirtirken, Çok Programlı Lise (4,66) mezunları ise bu derslerin daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir.

“Diğer Dersler”in işe yaraması konusunda Yabancı Dil Ağırlıklı Lise (4,13), Anadolu Lisesi (3,95) ve Süper Lise (3,66) mezunları bu derslerin işe yaradığını belirtirken, Öğretmen Lisesi (4,83), Çok Programlı Lise (4,58), Meslek Lisesi (4,37), Genel Lise (4,23) mezunları ise bu derslerin daha çok işe yaradığını belirtmişlerdir. Bu durum, genel olarak mezuniyet açısından az da olsa farklılıkların olduğunu göstermektedir. Mezuniyet açısından alan bilgisi

kategorilerine göre görüşlerin dağılımı arasındaki bu farkın anlamlı olup olmadığına ilişkin veriler Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. *Mezuniyet Açısından Alan Bilgisi Ders Kategorilerine Göre Görüşlerin Varyans Analizi Sonuçları*

DERS KATEGORİLERİ	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Türkçe ve Edebiyat	Gruplararası	5,186	6	0,864	1,84	0,09	
	Grupiçi	54,856	117	0,469			
	Toplam	60,042	123				
Matematik	Gruplararası	9,127	6	1,521	1,89	0,08	
	Grupiçi	93,796	117	0,802			
	Toplam	102,923	123				
Fen Bilimleri	Gruplararası	2,720	6	0,453	0,68	0,66	
	Grupiçi	77,592	117	0,663			
	Toplam	80,312	123				
Sosyal Bilimler	Gruplararası	7,479	6	1,246	2,94	0,01	SL-GL SL-ÖL SL- YDAL
	Grupiçi	49,583	117	0,424			
	Toplam	57,061	123				
Sanat	Gruplararası	2,687	6	0,448	1,06	0,38	
	Grupiçi	49,294	117	0,421			
	Toplam	51,982	123				
Beden Eğitimi	Gruplararası	5,133	6	0,856	1,18	0,32	
	Grupiçi	84,723	117	0,724			
	Toplam	89,857	123				
Diğer Dersler	Gruplararası	3,353	6	0,559	1,14	0,34	
	Grupiçi	57,253	117	0,489			
	Toplam	60,607	123				

Analiz sonuçları, “Sosyal Bilimler Dersleri” [$F_{(6-117)}=2,94$, $p<.05$] kategorisinde, mezun olunan okullar açısından anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Okullar arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Scheffé testinin sonuçlarına göre, “Sosyal Bilimler Dersleri” kategorisinde yer alan dersler açısından sırasıyla Öğretmen Lisesinden ($X=4,03$), Yabancı Dil Ağırlıklı Liseden ($X=3,71$) ve Genel lise’den ($X=3,60$) mezun olanların, Süper Lise’den ($X=2,11$) mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir:

*Sınıf Öğretmenliği Programlarına, Öğretmen Liselerinden çok genel liselerin kaynaklık ettiği görülmektedir.

*Sınıf Öğretmenliği Lisans programındaki içerik kategorilerinde alan bilgisi dersleri daha önemli bir ağırlığa sahip bulunmaktadır. Programda yer alan Öğretmenlik Formasyonu Dersleri, Genel Kültür Dersleri ve Seçmeli Derslerin, sınıf öğretmeni eğitimi için yeterli ağırlığa sahip olmadığı saptanmıştır.

*Sınıf öğretmenliği mesleğini icra ederken, Öğretmenlik Formasyonu Dersleri'nin daha çok işe yaradığı saptanmıştır. Bu dersleri, Alan Bilgisi Dersleri ve Genel Kültür Dersleri izlemektedir.

*Sınıf öğretmenliği mesleğini icra ederken, "Diğer Dersler" kategorisinde yere alan İlköğretimde Drama, Birleştirilmiş Sınıflarda Öğretim, Sağlık ve Trafik Eğitimi, Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi derslerinin daha çok işe yaradığı, Fen Bilimleri Dersleri için ise aynı şeyin söz konusu olmadığı saptanmıştır.

*Sınıf öğretmenliği mesleğini icra ederken, bayların bayanlara göre "Öğretmenlik Formasyonu Dersleri", "Genel Kültür Dersleri" ve "Alan Bilgisi Dersleri"ni daha işe yarar görmelerine rağmen, aradaki fark anlamlı bulunmamıştır.

*Cinsiyet açısından Alan Bilgisi Ders Kategorileri incelendiğinde, "Matematik Dersleri" ve "Beden Eğitimi Dersleri"ni baylar, bayanlardan daha çok işe yarar görmektedirler.

*Sınıf öğretmenliği mesleğini icra ederken, tüm sınıflar "Öğretmenlik Formasyonu Dersleri", "Genel Kültür Dersleri" ve "Alan Bilgisi Dersleri"ni işe yarar görmektedirler. Ancak "Genel Kültür Dersleri" kategorisinde yer alan dersler açısından B şubesinden mezun olanların, A şubesinden mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

*Sınıflar açısından Alan Bilgisi Ders Kategorileri incelendiğinde, "Matematik" ve "Sosyal Bilimler" kategorilerinde yer alan dersler açısından B şubesinden mezun olanların, II.Öğretimden mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

*Mezuniyet açısından "Öğretmenlik Formasyonu Dersleri", "Genel Kültür Dersleri" ve "Alan Bilgisi Dersleri" incelendiğinde, "Genel Kültür Dersleri" kategorisinde yer alan dersler açısından Çok Programlı Lise'den mezun olanların, Süper Lise'den mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

*Mezuniyet açısından Alan Bilgisi Ders Kategorileri incelendiğinde, "Sosyal Bilimler Dersleri" kategorisinde yer alan dersler açısından sırasıyla Öğretmen Lisesinden, Yabancı Dil Ağırlıklı Liseden ve Genel Liseden mezun olanların, Süper Liseden mezun olanlardan daha olumlu görüşe sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler getirilebilir:

*Hem Sınıf Öğretmenliği hem de diğer öğretmenlik alanlarına, öğretmen lisesi mezunlarının yönlendirilmesi için çaba gösterilmelidir.

*Sınıf Öğretmenliği Lisans Programının amacının öğretmen yetiştirmek olduğu gerçeğinden hareketle, Öğretmenlik Formasyonu Dersleri, Genel Kültür Dersleri, Alan Bilgisi Dersleri ve Seçmeli Derslerin programdaki ağırlıkları daha anlamlı bir yaklaşımla yeniden belirlenmelidir.

*Sınıf Öğretmenliği Lisans Programında Öğretmenlik Formasyonu Dersleri, Genel Kültür Dersleri, Alan Bilgisi Dersleri ve Seçmeli Derslere ve içeriklerine yer verilirken, sınıf öğretmenlerinin meslekteki gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır.

*Sınıf Öğretmenliği Programındaki derslerin, eğitim fakültesinde görevli öğretim elemanları, özellikle de Öğretmenlik Formasyonu ve deneyimine sahip olanlar tarafından verilmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Alkan, C. (2000). İki Binli Yıllarda Öğretmenlik Mesleğinin Yeniden Yapılandırılması ve Öğretmen Adaylarının Yetiştirilmesi, *Çağdaş Eğitim*, 271, 12-14.
- Anastasi, A. (1988). *Psychological Testing*. New York: McMillan Publishing Co.
- Çoban, A. (1996). "Eğitim Fakülteleri ile Eğitim Yüksekokullarının Programlar Açısından Bütünleştirilmesi". Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, A. (2004) Öğretmen Yetiştiren Yükseköğretim Kurumlarının Kaynağı Olarak Anadolu Öğretmen Lisesi Öğrencilerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 28 (1), 55-64.
- Fink, A.and Kosecoff, J. (1985). *How to Conduct Surveys: A Step Guide*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Gökçe, E. (2000). Yirmibirinci Yüzyılın Öğretmeni, *Çağdaş Eğitim*, 270, 21-26.
- Gürkan, T. (1993). *İlkokul Öğretmenlerinin Öğretmenlik Tutumları ile Benlik Kavramaları Arasındaki İlişki*, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Kavcar, C. (1982). Tarihe Karışan Bir Öğretmen Modeli: Yüksek Öğretmen Okulu. *A.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, (18), 1.
- Küçükahmet, L. (2002). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (1986). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, No: 152
- Küçükahmet, L. (1993). *Öğretmen yetiştirme (Programları ve Uygulamaları)*, Ankara: G. Ü. İletişim Fakültesi Matbaası.
- MEB. (1991). *XI. Milli Eğitim Şurası (8-11 Haziran 1982) Öneriler, Konuşmalar, Kararlar*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Saban, A. (2003). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Demografik Özellikleri ve Mesleki Eğilimleri, *Eğitim Araştırmaları*, 10, 91-101.
- Sezgin, İ. (2002). Öğretmen Eğitiminde Gelişmeler ve Sorunlar, *Çağdaş Eğitim*, 293, 6-8)
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*, Ankara : Nobel Yayın Dağıtım.
- Varış, F. (1988). *Program Geliştirme (Teori ve Teknikler)*, Ankara: A.Ü. Eğitim Fakültesi Yayınları, 157.
- YÖK. (1998). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Ankara.